

Андрій Ішук

студент 2 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Правове обмеження при проходженні публічної служби*

Публічна служба є важливим елементом забезпечення належного функціонування всієї держави. Службовці, які займають державні посади, ухвалюють рішення, що безпосередньо впливають на розвиток суспільства, економіку, правову систему та фінансової політики країни. Від їхніх дій залежить те, наскільки успішно держава реалізує свою функцію як інструменту справедливого й ефективного державного управління. Проте значні державно-владні повноваження та доступ до ціннісних ресурсів можуть створити ризики зловживання службовим становищем, конфлікту інтересів, корупційних правопорушень та використання влади для особистого збагачення.

Для запобігання таким загрозам та для збереження довіри громадян до державних інститутів запроваджено систему обмежень, які регламентують діяльність публічних службовців. Ці обмеження встановлені законодавством і спрямовані на забезпечення доброчесності, прозорості та підзвітності службовців. Слід погодитись із Л. В. Романюк з приводу того, що правові обмеження встановлені для публічних службовців обумовлені «специфікою виконуваних ними завдань, функцій держави та службових повноважень і полягають в основному в деяких заборонах для державних службовців» [1, с.119].

Зокрема, Законом України «Про державну службу» та «Про запобігання корупції» та низкою нормативно-правових актів визначаються правові обмеження для службовців у сфері публічної служби. Ці обмеження стосуються процесу призначення на посаду та виконання службових обов'язків, діють протягом усього періоду служби та не можуть бути змінені чи скасовані іншими нормами.

Аналізуючи, Закон України «Про державну службу» можна встановити те, що він закріплює певні вимоги щодо особи як кандидата на посаду публічного службовця. Наприклад, ст. 20 цього Закону передбачає, що особа повинна мати відповідну кваліфікацію, вищу освіту, а також володіння державною або іноземною мовою[2]. Також, зазначимо, що ст.23 Закону України «Про державну службу» встановлює види обмеження, які категорично забороняють призначати на посаду осіб, якщо вони будуть безпосередньо підпорядковані своїм близьким родичам.

Проте Закон України «Про запобігання корупції» на відміну від іншого Закону, покликаний врегульовувати обмеження, які встановлюються саме під час проходження публічної служби, а точніше заборон, що поширюються на публічних службовців щодо: використання службових повноважень чи свого становища (ст. 22); одержання подарунків (ст. 23); неправомірної вигоди або подарунка та поведіння з ними сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 25), а також у зв'язку з припиненням

* Наукова керівниця - *Ярина Павлович-Сенета*, доцентка кафедри адміністративно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ

діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (ст. 26)[3, с.69].

Також, важливо звернути увагу на те, що низка статей вищезазначеного Закону знаходять свій прояв у в Загальних правилах етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби (далі – НАДС) від 05.08.2016 № 158 [4], тут закріплюється певні морально-етичні правила поведінки, які базуються на покладенні обмежень щодо поведінки публічних службовців.

Отже, вище наведене обмеження, які стосуються усіх без виключення публічних службовців є загальними. Однак, також існують специфічні обмеження, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Наприклад, обмеження для працівників: органів поліції передбачені ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію» [5]; Державного бюро розслідувань України (далі – ДБР України) – ст. 15 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» [6]; Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) – ст. 13 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [7].

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що правове обмеження, яке накладається на публічних службовців передусім мають на меті запобігання корупції, конфліктам інтересів та неетичній поведінці. Цей комплекс заходів включає заборони на отримання подарунків, додаткових доходів, підприємницьку діяльність, участь в політичних партіях. Тому важливо розуміти, що обмеження при проходженні публічної служби — це не тільки запобіжник для уникнення конфліктів інтересів, а й спосіб відновлення довіри громадян до усієї держави.

Література

1. Романюк Л.В. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу та проходженням державної служби. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2004. № 60–62. С. 119–121. URL: http://visnyk.law.knu.ua/images/pdf/60-62_2004.pdf
2. Про державну службу: закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#top> (дата звернення 03.01.2024).
3. Шовкун Ю.І. Правова природа та поняття обмежень під час проходження публічної служби. Юридичний бюлетень. 2024. Вип.32. С. 69. URL: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2024.32.09>
4. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (дата звернення 16.02.2024).
5. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n613> (дата звернення 18.02.2024).

6. Про Державне бюро розслідувань: закон України від 12.11.2015 № 794-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#n330> (дата звернення 18.02.2024).

7. Про Національне антикорупційне бюро України: закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення 18.02.2024)

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**